

PM 2012:124 RVI (Dnr 001-1088/2012)

Miljömålsberedningens delbetänkande Minska riskerna med farliga ämnen (SOU 2012:38), Kemikalieinspektionens rapport Bättre EU-regler för en giftfri miljö och Kemikalieinspektionens delrapport Handlingsplan för en giftfri vardag - förslag till åtgärder

Remiss från Miljödepartementet

Remisstid 5 oktober 2012

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Miljömålsberedningens delbetänkande Minska riskerna med farliga ämnen (SOU 2012:38), Kemikalieinspektionens rapport Bättre EU-regler för en giftfri miljö och Kemikalieinspektionens delrapport Handlingsplan för en giftfri vardag – förslag till åtgärder” hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Per Ankersjö anför följande.

Ärendet

Kemikalieinspektionen (KemI) kommer i januari 2013 att lämna en delredovisning till Regeringskansliet om genomförandet av handlingsplanen för en giftfri vardag. Forskning och annat kunskapsuppbyggande är en grundbult i kemikaliekontrollen. Kunskapen är fortfarande bristfällig inom områden som är avgörande för att det ska vara möjligt att besluta om åtgärder. Det gäller kunskap om t.ex. enskilda ämnens farlighet, hur kemiska ämnen påverkar varandras farlighet och risker med hormonstörande ämnen. Kemikalieinspektionens rapport ”Bättre EU-regler för en giftfri miljö” och Kemikalieinspektionens delrapport ”Handlingsplan för en giftfri vardag-förslag till åtgärder” finns att läsa i sin helhet på Kemikalieinspektionens webbplats:

http://www.kemi.se/Documents/Publikationer/Trycksaker/Rapporter/Rapport1_12.pdf

respektive:

http://kemi.se/Documents/Om_Kemi/Docs/Regeringsuppdrag/120612%20Handlingsplan%20f%c3%b6r%20en%20giftfri%20vardag%20-%20f%c3%b6rslag%20p%c3%a5%20c3%a5tg%3%a4rder.pdf

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskydds nämnden.

Stadsledningskontoret bedömer att förslagen som lämnas är relevanta för sakområdet. Samtidigt konstaterar stadsledningskontoret att innehållet eller förslagen inte direkt påverkar stadens egna mål, har konsekvenser för stadens budget eller för stadens organisation.

Miljö- och hälsoskyddsnamnden anser att miljömålsberedningens förslag till strategi och KemIs PM om åtgärder för en giftfri vardag i allt väsentligt innehåller relevanta förslag och stödjer dessa. Här vill nämnden betona vikten av att Sverige driver frågan om att kemiska ämnen i varor ska omfattas av Reach (EU-förordningen registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier) regelverk, bland annat att information om innehållet av farliga ämnen i varan ska vara tillgänglig i alla led under varans livscykel.

Mina synpunkter

I likhet med remissinstanserna anser jag att miljömålsberedningens förslag och KemIs promemoria om åtgärder är relevanta för att Sverige ska uppnå målet om en giftfri vardag. Det är bra att Sverige har en välformulerad kemikaliestrategi eftersom det händer mycket på området i dagsläget i och med att hela det europeiska ramverket har förnyats under det senaste decenniet. Detta innebär att det kommer att ske ett omfattande översynsarbete under de kommande åren vilket ger Sverige tillfälle att strategiskt påverka den europeiska utvecklingen på området.

I och med att remissen är av en övergripande karaktär påverkar den emellertid inte den pågående verksamheten i Stockholm, utan vi fortsätter arbetet med att ta fram en kemikalieplan samt med stadens riktade tillsynsinsatser och informationskampanjer. Stockholms erfarenheter kan dock ha relevans för tillsynsarbetet i övriga EU-länder då vi har en lång historia av aktiva kommunala insatser som kan utgöra en modell för hur andra europeiska städer kan arbeta, där liknande förutsättningar att bedriva framgångsrika tillsyns- och analysinsatser finns. Precis som miljö- och hälsoskyddsnamnden påpekar skulle denna modell kunna vara framgångsrik även för andra europeiska städer. För det fall andra EU-länder väljer att införa en möjlighet för lokala myndigheter att utöva tillsynen på området bör därför staden självfallet erbjuda sig att bistå med sina erfarenheter.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets och miljö- och hälsoskyddsnamndens utlåtanden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Miljömålsberedningens delbetänkande Minska riskerna med farliga ämnen (SOU 2012:38), Kemikalieinspektionens rapport Bättre EU-regler för en giftfri miljö och Kemikalieinspektionens delrapport Handlingsplan för en giftfri vardag – förslag till åtgärder” hänvisas till denna promemoria.
2. Beslutet i ärendet justeras omedelbart.

Stockholm den 19 september 2012

PER ANKERSJÖ

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Remissen ”Miljömålsberedningens delbetänkande Minska riskerna med farliga ämnen” (SOU 2012:38), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Daniel Helldén* (MP) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta att som svar på remissen anför följande

Det är nedslående men inte förvånande att målet Giftfri miljö inte kommer att uppnås till år 2020. Idag beslutade och planerade åtgärder är inte tillräckliga. Den ökande konsumtionen leder till ökad kemikalie- och varuproduktion globalt vilket bidrar till diffus spridning av farliga ämnen. Vi är positiva till att REACH uppdateras och förstärks men då detta kommer att bli en långdragen process är det viktigt att det lokala kemikaliearbetet intensifieras och förbättras under tiden. Arbetet med skydd mot skadliga kemikalier måste förstärkas på alla nivåer. Lokala förbud mot giftiga eller svårnedbrytbara ämnen och lokala byggregler med restriktioner mot skadliga ämnen bör införas i högre utsträckning. Det behövs även ökad styrning och skärpning av tillsyn och kontroll på regional eller nationell nivå i de fall kommunerna inte klarar att bedriva arbetet tillräckligt effektivt. Kontrollen av kemiska ämnen och produkter måste följas hela vägen från europeisk nivå till kommunal nivå för att lagstiftningen ska kunna ge tillräcklig effekt.

Det är ett stort problem att försiktighetsprincipen och substitutionsprincipen inte används i tillräcklig utsträckning. Både på nationell och på lokal nivå måste det bedrivas en mer aktiv kemikalietillsyn. Det krävs mer tillsynsresurser, tydligare lagstiftning mer handfast vägledning från den centrala tillsynsmyndigheten. Svårnedbrytbara kemikalier ska fasas ut för att undvika en höjd bakgrunds nivå eller cocktaileffekter. Det är av stor vikt att byggmaterial så att skadliga ämnen inte byggs in för lång tid framåt. Information om prioriterade ämnen måste vara lättillgänglig för både konsumenter och producenter. Det ska vara lätt att hitta information om bättre val som finns tillgängliga. Detta för att producenter lättare ska kunna tillämpa substitutionsprincipen men även för att konsumenter ska få lättare att ställa krav på varor de köper. Kemikalieområdet är svårt att sätta sig in i och medborgare måste få hjälp att skyddas från skadliga kemikalier när de inte själva har möjlighet att göra riskbedömningen.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Åsa Jernberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Utöver vad som Miljöförvaltningen anför vill vi tillägga behovet av att utarbeta en strategi för hur bl.a. POP:s i vattenmiljöer inkl. fisk ska kunna reduceras och destrueras på ett säkert och effektivt sätt. Istället för att utarbeta och genomföra ett sådant arbete har regeringen förhandlat fram ett undantag från EU:s gränsvärden och härigenom garanterat att befolkningen i Sverige också i framtiden ges rätten att konsumera giftig fisk med risk för allvarliga skador på vuxna och barn. Härigenom sprids gifterna dessutom vidare till nya ekosystem.

Bättre vore att acceptera EU:s gränsvärden och systematiskt beskatta bestånd med höga gifthalter och destruera de gifter som då kan separeras innan återstoden används som i första hand proteinkälla för människor. Det är anmärkningsvärt att denna frågeställning helt negligerats.

ÄRENDET

Kemikalieinspektionen (KemI) kommer i januari 2013 att lämna en delredovisning till Regeringskansliet om genomförandet av handlingsplanen för en giftfri vardag. Forskning och annat kunskapsuppbyggande är en grundbult i kemikaliekontrollen. Kunskapen är fortfarande bristfällig inom områden som är avgörande för att det ska vara möjligt att besluta om åtgärder. Det gäller kunskap om t.ex. enskilda ämnens farlighet, hur kemiska ämnen påverkar varandras farlighet och risker med hormonstörande ämnen. Det behövs även bättre kunskap om risker med nya tekniker, t.ex. nanomaterial, samt ökad kunskap om källor till kemiska ämnen vars halter ökar i människa och miljö, likväl som ökad kunskap om de tekniska förutsättningarna för att byta ut olika farliga ämnen.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

De i ärendet redovisade rapporterna syftar till att beskriva åtgärder för att uppnå miljökvalitetsmålet giftfri miljö samt lämna förslag till bättre EU-regler på det berörda området. Förslagen berör forskning, övervakning och internationellt samarbete och innehåller i övrigt inte konkreta åtgärder för verksamhetsutövare. Stadsledningskontoret bedömer att förslagen som lämnas är relevanta för sakområdet.

Samtidigt konstaterar stadsledningskontoret att innehållet eller förslagen inte direkt påverkar stadens egna mål, har konsekvenser för stadens budget eller för stadens organisation.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad med vad som anförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2012 att besvara remissen med miljöförvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Katarina Luhr m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Mikael Magnusson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Stellan F Hamrin (V), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 augusti 2012 har i huvudsak följande lydelse.

I Naturvårdsverkets fördjupade utvärdering av miljömålen 2012 – Steg på vägen, konstateras att det inte är möjligt att nå miljökvalitetsmålet Giftfri miljö till år 2020 med idag beslutade eller planerade styrmedel. Den ökande konsumtionen leder till ökad kemikalie- och varuproduktion globalt vilket bidrar till diffus spridning av farliga ämnen. Långlivade ämnen som är spridda i miljön och lagrade i varor och byggnader kan påverka människor och miljö under lång tid. För att förebygga skadliga effekter på människor och i miljön behöver farliga ämnen identifieras och användningen begränsas. Nya EU-regler driver fram ökad kunskap om ämnens farliga egenskaper, men ändå bedöms tillräcklig kunskap för nödvändig riskbedömning inte finnas till 2020. Dessutom kan nya risker med kemiska ämnen uppstå, vilket kan fördröja att miljökvalitetsmålet nås. Användningen av särskilt farliga ämnen har begränsats genom EU-regler men ytterligare insatser behövs, bland annat internationella konventioner och teknisk utveckling.

Trots åtgärder och ökad medvetenhet om kemikaliers spridning och de konsekvenser den medför kvarstår till stora delar problematiken med exponering av människa och miljö. Sverige har en lång tradition av kemikaliearbete och en hög ambitionsnivå när det gäller att reglera riskerna för de farligaste ämnena och har också bidragit till att den europeiska kemikaliepolitiken utvecklats så att Reach idag existerar. De flesta regleringar av kemikalier är idag harmoniserade inom EU och det nationella utrymmet för att skärpa dessa är begränsat. Det är därför naturligt att en stor del av det föreliggande förslaget till strategi för Sveriges arbete för en giftfri miljö är inriktad på arbetet inom EU.

Förvaltningen anser att miljömålsberedningens förslag till strategi och KemIs PM om åtgärder för en giftfri vardag i allt väsentligt innehåller relevanta förslag och stödjer dessa. Bland annat att Sverige bör ta ett aktivt ledarskap i EU-arbetet och att Reach bör genomgå betydande förändringar. Här vill förvaltningen betona vikten av att Sverige driver frågan om att kemiska ämnen i varor ska omfattas av Reach regelverk, bland annat att information om innehållet av farliga ämnen i varan ska vara tillgänglig i alla led under varans livscykel. Tillsynen av kemikalierregleringen behöver stärkas inom EU med större inslag av samverkan mellan medlemsländerna men också att möjligheterna till en effektivare kemikalietillsyn i Sverige utreds.

Behovet av en effektivare tillsyn har ökat som en följd av regelverkets komplexitet. Miljöbalken och reglerna i REACH låter sig inte med lätthet sammansmältas vilket leder till att de som ska följa lagstiftningen behöver mycket hjälp och tillsyn för att korrekt hantering av kemikalier ska kunna ske. Det krävs mer tillsynsresurser, en tydligare lagstiftning och handfastare vägledning från centrala tillsynsmyndigheten. Oron för kemikaliers spridning och påverkan på hälsa och miljö är en stor fråga för stockholmarna. Tillsynsarbetet inom området är en mycket viktig del av det lokala kemikaliearbetet. Tillsynen kan bl.a. avse primärproducenter (tillverkare och importörer) av kemikalier, hantering av kemikalier i olika verksamheter, överlåtelse av kemikalier i detaljhandeln samt kemiska ämnen i varor. Inom huvuddelen av dessa områden kan tillsyn idag bedrivas på lokal nivå och förvaltningens uppfattning är att det vore en fördel om den lokala myndigheten kunde bedriva tillsyn över hela kemikaliekedjan, dvs. från importör till slutanvändare. Mot denna bakgrund anser förvaltningen att miljö-tillsynsförordningen bör ändras så att KemI ges möjlighet att delegera tillsynen av tillverkare och importörer till lokala tillsynsmyndigheter.

Även på varuområdet har tillverkare och importörer ett stort ansvar men för den enskilde konsumenten är den enskilda butiken ”motpart”. Då butikerna ansvarar för de varor man saluför är också den lokala varutillsynen viktig för att säkerställa att varor som innehåller förbjudna kemiska ämnen eller sådana där begränsningar gäller inte saluhålls. Genom den lokala tillsynen ökar medvetenheten hos de enskilda handlarna och därigenom även trycket på tillverkare/importörer genom att detaljhandelsledet ställer fler frågor/krav avseende de varor man köper in.

Grundläggande för en effektiv tillsyn är slutligen att tillräckliga resurser kan avsättas. Förvaltningens uppfattning är att Reachtillsynen, i likhet med vad som gäller för miljöbalktillsynen, så långt möjligt ska finansieras med avgifter. Den kommunala kemikalietillsyn som bedrivs idag i Stockholm finansieras genom årliga avgifter. Det är förvaltningens uppfattning att tillsynen över primär-producenter ska finansieras på samma sätt. För att maximera förutsägbarheten för företagen bör en årlig avgift, lämpligen en del av den kemikalieavgift som idag betalas till staten, kunna tas ut av de kommuner som väljer att utöva tillsyn över tillverkare och importörer. På varuområdet är det vidare viktigt att även kostnader utöver de personella, t.ex. analyskostnader, är möjliga att ta ut av de företag som blir föremål för tillsyn.

Även beredningens förslag om ökad miljöhänsyn i EUs läkemedelslagstiftning, krav inom EU på farliga ämnen i återvunna och nyproducerade material, fokus på barns exponering för farliga ämnen är nödvändiga inslag för att strategin ska bli verkningfull. Vad gäller KemIs PM tillstyrker förvaltningen förslagen men vill särskilt uttrycka sitt stöd till att KemI ges ett särskilt forskningsanslag för att kunna etablera långsiktiga samarbeten med forskarsamhället till stöd för arbetet med miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Trots alla viktiga och relevanta förslag i strategin har förvaltningen farhågor om att kemikaliepolitiken blir alltmer komplex och svåröverblickbar. Att den i sin analys och reglering av användningen av hundra- eller tusentals kemiska ämnen inom en mängd olika tillämpningsområden får de mest angelägna och kanske också lättplockade åtgärderna att försvinna i myllret av all information, men också att bristen på överblick gör det svårt att avgöra vilken information och forskningsinsatser som behövs för att bedriva ett effektivt åtgärdsarbete. Förvaltningen ser inte att beredningen här till fullo har insett de möjligheter som det lokala perspektivet med sin miljöövervakning, kunskapsanalys samt verktyg i form av offentlig upphandling och tillsyn kan bidra med i prioritering och åtgärdande av de mest angelägna riskerna i urbana områden, d v s i områden där större delen av Sveriges befolkning vistas.

I avsnittet om en strategi för åtgärdsinriktad forskning och innovation, sid 105, betonar utredningen behovet av kunskap om källor till flöden av kemikalier och varor i samhället för att få en bild av var den allvarligaste exponeringen av människa och miljö sker. I Stockholm har substansflödesanalyser upprättats för farliga ämnen där halterna varit förhöjda i förhållande till de naturliga sedan början av 1990-talet. Detta arbete har i väsentliga delar genomförts av forskare knutna till institutioner med lång tradition av forskning med systemanalytisk utgångspunkt. Arbetet har i många fall varit framgångsrikt och bidragit till att identifiera källor och genomföra verkningfulla åtgärder i ett stockholmskt miljöperspektiv, bland annat för PCB, kvicksilver, bly, PAH och alkylfenoler. Genom deltagande i EU-projekt har förvaltningen kunnat sprida detta arbetssätt till andra länder inom EU och i det senaste projektet, COHIBA, till länderna runt Östersjön.

Den främsta anledningen till att Stockholm har haft ambitionen att skaffa denna kunskap är att staden är lokal tillsynsmyndighet på kemikalieområdet med vilja att bedriva ett kostnadseffektivt tillsynsarbete som ger hög miljönytta för medborgarna. Det har visat sig inom EU-projekten men även i andra sammanhang att det utanför Sverige är svårt att hitta kompetenta samarbetspartners på kommunal nivå inom kemikalieområdet. I en nyligen genomförd enkät inom Eurocities miljöforum om vilka områden som medlemsstäderna prioriterade var det bara Stockholm och Malmö som angav miljögifter. Detta beror troligen på att Sverige idag är ett av få länder i Europa där den lokala tillsynen av kemikalier i huvudsak bedrivs av lokala tillsynsmyndigheter, kommuner, som har kompetens och rådighet för att driva frågan.

Om det svenska systemet med lokal tillsyn kunde genomföras också på Europeanivå skulle det ge möjlighet till internationellt samordnade tillsynsinsatser av det slag som idag genomförs med gott resultat i storstadssamverkan mellan Stockholm, Göteborg och Malmö. Städerna i Europa skulle därmed tillsammans kunna bli en faktor att räkna med inom kemikalieområdet och kunna utöva ett starkt tryck på utfasning av oönskade kemikalier, framför allt

sådana som är problematiska i urbana områden. Förvaltningen föreslår mot denna bakgrund att strategin kompletteras med ett förslag om att Sverige driver frågan i EU om att lokala myndigheter ska ges möjlighet att bedriva tillsyn på kemikalieområdet.

Bättre EU-regler

KEMIs rapport är välskriven och informativ. Förslag verkar överlag väl avvägda, även om många av förslagen rör detaljer i den europeiska kemikalielagstiftningen där förvaltningen inte besitter tillräcklig detaljkunskap.

Uppdraget och rapporten (kap. 1)

Miljöförvaltningen har inga synpunkter

Vad behöver bli bättre på EU-nivå? (kap. 10)

Miljöförvaltningen har inga ytterligare synpunkter

Miljöhandlingsprogram, strategier och översyner (kap. 3.4, kap. 10)

Miljöförvaltningens synpunkter

Förvaltningen vill understryka vikten av samordningen mellan vattendirektiven och kemikalielagstiftningen. Det är två skilda regelverk och vattendirektiven har sina listor över farliga ämnen och kemikalielagstiftningen sina. Det blir ofta svårt att hålla reda på vilken bestämmelse som gäller för vad. Det blir extra tydligt eftersom vattendirektiven i Sverige implementerats som miljö kvalitetsnormer. Det är inte helt enkelt att hantera frågorna vare sig för myndigheter eller verksamhetsutövare

Några övergripande frågor (kap. 9)

Miljöförvaltningen har inga synpunkter

Barn och kemikaliesäkerhet (kap. 9)

Miljöförvaltningens synpunkter

Det hade varit värdefullt om KEMI utvecklat något om problemen med befintliga miljöer där barn vistas. Skall all PVC-mattor på förskolor bytas ut? Hur skall miljöövervakningen i barnmiljöer gå till. Vad hade man konkret tänkt sig.

Reach och CLP (kap. 5.1)

Miljöförvaltningens synpunkter

Det KEMI skriver väl strukturerad information kan inte nog understrykas.

Förvaltningen välkomnar också forskningen om ”ny toxikologi”, dvs testmetoder som är enklare och som gör att djurförsök kan undvikas.

Bekämpningsmedel (kap. 6.1)

Miljöförvaltningen har inga synpunkter

Livsmedel (kap. 6.2)

Miljöförvaltningens synpunkter

Det är uppenbart att livsmedelskontrollen får allt starkare inslag av kemikaliekontroll i en vidare mening än vad som gällt hittills. I Stockholm har miljöförvaltningen redan påbörjat ett sådant arbete. Men gränsen mellan kemikalietillsyn och livsmedelskontroll kommer att bli än mer överlappande. Det kommer att kräva resurser för att klara utbildning och utveckling.

Läkemedel (kap. 6.3)

Miljöförvaltningens synpunkter

Det finns inga ytterligare synpunkter, men återigen är detta ett exempel på att vattenbestämmelser och kemikalielagstiftning måste samordnas bättre.

Kosmetiska och hygieniska produkter (kap. 6.4)

Miljöförvaltningens synpunkter

Detta är en viktig fråga för miljöförvaltningen. Det förtjänar att understrykas att de verksamheter där förbjudna ämnen påträffas ofta har direkt importerat varorna – i regel från ett land utanför Europa. Det ställer särskilda krav på information m m till kommunernas hälsoskyddsinspektörer.

Regler om Kemikalier i varor (kap. 7.1 – 7.7)

Miljöförvaltningens synpunkter

Här hänvisar förvaltningen till vad som tidigare anförts om vikten av utvecklad lokal kemikalietillsyn.

Informationskrav om kemikalier i varor (kap. 7.8)

Miljöförvaltningen har inga ytterligare synpunkter

Miljömärkning och grön upphandling (kap. 7.8 – 7.9)

Här pågår ett arbete i Stockholm och det är viktigt att staden kan utveckla enkla och praktiska verktyg för stadens upphandlare så att relevanta miljökrav kan ställs vid upphandlingar.

Stärkt tillsyn (kap. 8.2)

Miljöförvaltningen hänvisar till vad som anförts tidigare i tjänsteutlåtandet

Gifffria och resurseffektiva kretslopp (kap. 8.3 – 8.8)

Miljöförvaltningens synpunkter

Det är viktigt att det går att utveckla nya insamlingsystem som underlättar för hushållen att lämna farligt avfall. Om det vore lika enkelt att lämna sådant avfall som att lämna tidningar eller förpackningar skulle stora förbättringar kunna ske.

Säker destruktion av särskilt farliga ämnen (kap. 8.9)

Miljöförvaltningen har inga ytterligare synpunkter

Miljöövervakning (kap. 8.10)

Miljöförvaltningens synpunkter

Det är viktigt att kraven på nya metoder för miljöövervakning utvecklas i nära samarbete med landets kommuner. Det är också viktigt att kraven på kommunerna blir konkreta och tydliga.

Kemikalier i vattenmiljön (kap. 8.11)

Miljöförvaltningens synpunkter

Återigen vill förvaltningen påminna om samordningen mellan vattendirektiven och kemikalielagstiftningen.

Det globala kemikaliearbetet (kap. 4)

Miljöförvaltningen har inga ytterligare synpunkter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordförande Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande.

Baserat på det svaga skyddet för människor och miljö i kemikalielagstiftningen är det nedslående men inte förvånande att målet Giffri miljö inte kommer hinna uppnås i tid.

Vi är positiva till att REACH uppdateras och förstärks men då detta kommer att bli en långdragen process anser vi att det är viktigt att det lokala kemikaliearbetet förstärks under tiden. Vi tror dock att arbetet med skydd mot skadliga kemikalier måste förstärkas på alla nivåer. Lokalt behöver man gå före för att öka skyddet för sina invånare genom exv lokala förbud mot giftiga eller svårmedbrytbara ämnen, eller med lokala byggregler med restriktioner mot skadliga ämnen. Det behövs dock även en ökad styrning och skärpning av tillsyn och kontroll på regional eller nationell nivå i de fall där kommunerna lokalt inte klarar att driva arbetet effektivt nog. Kontrollen av kemiska ämnen och produkter måste följas hela vägen från europeisk nivå ned till kommunal nivå för att lagstiftningen ska kunna ha effekt.

Ett stort problem inom kemikaliepolitiken är att försiktighetsprincipen eller substitutionsprincipen inte används tillräckligt och vi anser att det både på lokal och nationell nivå måste finnas en aktivare tillsyn samt starkare incitament eller starkare lagstiftning för att detta ska bli grundprincipen när man arbetar med kemiska ämnen. Kemikalieområdet är svårt att sätta sig in i och medborgare måste få hjälp med att skyddas från skadliga kemikalier när man inte själv kan göra riskbedömningen.

Vi anser även att det är mycket viktigt att information om prioriterade ämnen finns lättillgängligt för både konsumenter och producenter och att det ska vara lätt att hitta information om vilka bättre val som finns tillgängliga. Detta för att producenter lättare ska kunna tillämpa substitutionsprincipen men även för att konsumenter ska få lättare att ställa krav på de varor som de köper.

Vi anser även att det är viktigt att kemikalier som har vissa inneboende egenskaper, t.ex. svårmedbrytbara, ska fasas ut för att undvika en ökad bakgrundsnivå eller cocktaileffekter, och att det är av stor vikt att man ser över byggmaterial så att skadliga ämnen inte byggs in för lång tid framåt.

Särskilt uttalande gjordes av Mikael Magnusson m.fl. (S) enligt följande.

Miljömålsberedningens betänkande siktar till en kraftig skärpning av EU:s kemikaliepolitik och har ovanligt brett politiskt stöd. Vi välkomnar detta och utgår från att regeringen genomför förslagen.

Stockholms kommun bör planera för detta och därför ytterligare utveckla sin egen kemikaliepolitik. Exempel på frågor som bör ingå:

- Stockholm bör kraftigt utveckla sin upphandling och samarbeta med bland annat landstinget om gemensamma kriterier;
- En särskild miljöövervakning av de kemikalier som har eller kan misstänkas ha betydelse för barns hälsa bör byggas upp;
- Metodik måste utvecklas för att kartlägga exponeringsvägarna för dessa kemikalier;
- Kunskaperna om dessa kemikalier och deras exponeringsvägar skall användas i kommunens tillsyn av kemikalier i varor.

Särskilt uttalande gjordes av Stellan F Hamrin (V) enligt följande.

Utöver vad som Miljöförvaltningen anför vill vi tillägga behovet av att utarbeta en strategi för hur bl.a. POPs i vattenmiljöer inkl. fisk ska kunna reduceras och destrueras på ett säkert och effektivt sätt. Istället för att utarbeta och genomföra ett sådant arbete har regeringen förhandlat fram ett undantag från EUs gränsvärden och härigenom garanterat att befolkningen i Sverige också i framtiden ges rätten att konsumera giftig fisk med risk för allvarliga skador på vuxna och barn. Härigenom sprids gifterna dessutom vidare till nya ekosystem.

Bättre vore att acceptera EUs gränsvärden och systematiskt beskatta bestånd med höga gifthalter och destruera de gifter som då kan separeras innan återstoden används som i första hand proteinkälla för människor. Det är anmärkningsvärt att denna frågeställning helt negligerats.